

Program de formare
în Psihoterapia Catatim Imaginativă

Specializarea:
Psihoterapeut de orientare Catatim Imaginativă

Republica Moldova
Chișinău – 2023

Simbouldrama sau Psihoterapia Catatim - Imaginativă (PCI) face parte din încrângătura psihoterapiilor psihodinamice ce explorează relația dintre conștient și inconștient, constând din utilizarea specifică a imaginației ghidate în vederea explorării conținuturilor inconștiente ale psihicului (dorințe, fantezii, conflicte interne, mecanisme de apărare, resurse personale, scenarii de viață etc.).

Imaginația (vizualizarea) ghidată constă din 3 etape:

1. inducerea stării de relaxare profundă;
2. sugestia de a include imaginația, a elabora și a descrie verbal imagini vizualizate, fie pe o anumită temă (motiv) sau în formă liberă (spontană);
3. desenul imaginilor vizualizate, analiza și interpretarea conținutului vizualizat.

Apariția PCI ca o orientare independentă în psihoterapie a fost precedată de o prodigioasă activitate experimentală a lui Hanscarl Leuner în cadrul Clinicii de boli nervoase de pe lângă Universitatea din Marburg, Germania în perioada 1948-1954.

Astăzi, psihoterapia Catatim – Imaginativă se studiază și se practică în Germania, Elveția, Austria, Olanda, Cehia, Slovacia, Suedia, Ucraina, Estonia, Lituania, Letonia, Federația Rusă, Republica Belarus și Republica Cazahstan. În Republica Moldova studierea metodei a început din 2017.

Fundamentarea teoretică a metodei

- În PCI un loc central este acordat relației dintre psihoterapeut și client/ pacient. Transferul, contra-transferul și rezistența rămân în centrul atenției pe tot parcursul procesului de terapie și sunt subiecte ale conversațiilor psihanalitice pe termen lung.
- Imaginile elaborate în cadrul vizualizărilor reprezintă limbajul simbolic al inconștientului, a lumii interioare a clientului/ pacientului. În baza analizei și interpretării conținuturilor vizualizate se produce atât psihodiagnosticul persoanei, cât și tratamentul acesteia.
- Simbouldrama îmbină cu succes tehnica imaginației ghidate cu tehnicile celor mai recunoscute și aplicate metode psihoterapeutice: psihanaliza clasică și cea jungiană, psihoterapia comportamentală, psihoterapia umanistă, hipnoza ericksoniană și relaxarea autogenă.
- Din punct de vedere fenomenologic simbouldrama are tangențe cu psihoterapia prin joc și gestalt terapia.
- Din punct de vedere tehnic, imaginația ghidată este realizată în condițiile unei bune relaxări (ca și în antrenamentul autogen după J. H. Schult), în baza conversației psihoterapeutice (ca și în dialogul rogersian (Carl Rogers)), cu expunere treptată la conținuturi sensibile, traumatiche, conflictuale (ca și în terapia disensibilizării a lui Joseph Wolpe).

Unicitatea metodei

- asigură o formă blândă și „ecologică” de abordare la nivel simbolic a conflictelor intrapsihice;
- sporește incidența și eficacitatea insight-ului psihoterapeutic;
- contribuie la schimbări calitative în viața clientului/ pacientului;
- aplicabilă în rezolvarea unui spectru larg de probleme;
- în vederea soluționării dificultăților psihologice, accentul se pune pe actualizarea resurselor interne, inclusiv pe potențialul creativ, al persoanei.

Simbouldrama are dovezi științifice a eficacității sale în tratamentul: tulburărilor depresive și a fobiilor; nevrozelor de diferite etiologii; anorexiei nervoase; unui șir de tulburări psihosomatice; stresului posttraumatic și în ajutorarea persoanelor care au suferit pierderea persoanelor apropiate; problemelor de ordin psiho-sexual; problemelor intrafamiliale, care au fost elucidate în mai multe publicații, precum: Leuner H., 1954, 1995; Leuner H., 1996; Obuhov I.L., 2009; Omelichenko I.M.; Boev I.V., Obuhov I.L., 2009; Ullmann H.; Wilke E., 2012 ș.a.

Un criteriu al eficacității metodei este recunoașterea acesteia ca metodă de tratament asigurat de stat, cum se face în Sistemul de asigurare medicală din Germania.

PCI este utilizată cu succes în tratamentul:

- nevrozelor și tulburărilor de personalitate;
- fricilor (fobiilor), atacurilor de panică;
- doliului, despărțirilor și pierderilor;
- tulburărilor depresive;
- tulburărilor psihosomatice;
- tulburărilor de personalitate borderline;
- tulburărilor sferei sexuale;
- problemelor de cuplu și familie;
- problemelor specifice copilăriei și adolescenței;
- provocărilor/ explorărilor existențiale, precum și în asistența muribunzilor.

Psihoterapia Catatim – Imaginativă se realizează în mai multe forme:

- psihoterapia individuală;
- psihoterapia de grup;
- psihoterapia familiei;
- psihoterapia cuplului (parteneri, sau copil și părinte).

Modalități de organizare a studiilor:

- seminare teoretice și sesiuni practice;
- sesiuni săptămânale de psihoterapie individuală;
- sesiuni lunare de psihoterapie de grup;
- supervizări individuale și de grup;
- intervizări;
- conferințe științifico – practice internaționale anuale;
- seminare și festivaluri psihologice tematice anuale.

Profesori:

- psihoterapeuți de instrucție și supervizori din cadrul Asociației de simboldramă și Psihoterapie Catatim – Imaginativă din R. Moldova, precum și din Asociațiile care fac parte din Asociația Internațională de Psihoterapie Catatim – Imaginativă (IGKIP);
- invitați speciali în cadrul seminarelor cu participarea psihoterapeuților de orientare Catatim – Imaginativă recunoscuți la nivel internațional;
- psihoterapeuți psihanalisti certificați invitați pentru a preda teoria psihanalitică.

Certificarea

Finalizarea cu succes a programului de formare (propria psihoterapie (individuală și de grup), seminarele teoretice și practice, supervizarea individuală și de grup) și promovarea examenului final sub forma susținerii tezei de psihoterapeut stau la baza obținerii certificatului de psihoterapeut de orientare Catatim – Imaginativă (confirmat de IGKIP și ASPCIM) și includerii în Registrul psihoterapeuților de orientare Catatim-Imaginativă din Republica Moldova.

Structura programului de formare

- **Pregătirea teoretico-practică** (620 ore¹) care include: fundamente generale ale psihoterapiei și teoria psihanalitică, metodologia și practica psihoterapiei Catatim – Imaginative.
- **Propedeutica psihiatrică** (150 ore).
- **Dezvoltare personală** – 200 ore (100 ore – psihoterapie individuală; 100 ore – psihoterapie de grup).
- **Practica psihoterapeutică individuală** (cu ghidarea supervizorilor) – 600 ore.
- **Supervizare** - 220 ore cu diferiți supervizori, dintre 20 ore de prezentare a propriilor cazuri.

¹ Ore academice

PROGRAM ANALITIC LA DISCIPLINA
Metodologia și practica psihoterapiei Catatim – Imaginative
260 ore academice

Competențe gnosiologice și praxiologice preliminare:

- ✓ bazele psihoterapiei;
- ✓ psihanaliza;
- ✓ deontologie profesională.

OBIECTIVE FORMATIV – DEZVOLTATIVE :

La finele cursului audienții vor achiziționa următoarele:

COMPETENȚE GNOSIOLOGICE

- **să cunoască** teoria și practica psihoterapiei Catatim-Imaginative; aspecte teoretice despre simbol și simbolizare în metodologia simbaldramei; codul etic în practica psihoterapeutică;
- **să identifice** motivația clientului/ pacientului de a primi ajutorul psihologic/ psihoterapeutic; posibilitățile și resurselor pacientului/ clientului pentru schimbare; nivelul structural de dezvoltare a psihicului; mecanismele de apărare; conflictele interne și externe, precum și a conflictele cauzate de stres.

COMPETENȚE PRAXIOLOGICE

- **să desfășoare** procesul psihoterapeutic/ procesul de consiliere psihologică cu utilizarea metodelor Catatim – Imaginative: imageria ghidată, analiza conținuturilor vizualizate, analiza desenului elaborat în baza vizualizării;
- **să elaboreze** strategia optimă de lucru, astfel încât în rezultatul psihoterapiei/ consilierii psihologice să se amelioreze sănătatea psihică și să se îmbunătățească calitatea vieții pacientului/ clientului.

COMPETENȚE DE DEZVOLTARE

- **să manifeste** fidelitate pentru direcția psihoterapeutică aleasă dar și deschidere către metode și posibilități noi în psihoterapie;
- **să întreprindă** măsuri de menținere a sănătății (fizice și mintale) prin psihoterapie personală, supervizări, participări la grupurile Balint etc.
- **să aibă** o poziție activă în domeniul psihoterapiei: participări la conferințe, seminare, publicații în domeniu.

CONȚINUTUL PROGRAMEI CONFORM GRILEI:

№	Tema	Numărul de ore	
		T	P
E2	Simbol și simbolizare în simbouldramă	10	
	Psihoterapia Catatim – Imaginativă sau Simbouldrama. Termeni de referință. Istoria simbouldramei. Ochiul lui Horus logoul psihoterapiei Catatim – Imaginative (PCI).	2	
	Dezvoltarea simbouldramei. Recunoașterea internațională a simbouldramei. Asociația Internațională de Psihoterapie Catatim – Imaginativă.	2	
	Bazele neurobiologice ale simbouldramei. Memorie implicită/ explicită. Senzație – Afect – Emoție – Mișcare. Imaginație și fantezie.	2	
	Simbol – simbolizare – interpretare. Interpretarea culorilor și cifrelor.	2	
	Procedura și aplicarea concepțiilor psihodinamice în PCI. Alegerea motivului (temei). Relaxarea. Ghidarea psihoterapeutică. Finalizarea imageriei ghidate. Desenul sau alte elemente art-terapeutice. Fazele procesului psihoterapeutic.	2	
A	Nivelul de bază al simbouldramei. Introducere în psihoterapia Catatim – Imaginativă: teorie și practică	60	
	H. Leuner – aspecte biografice. Istoria creării metodei simbouldrama, precursori (Robert Desoille). Diferențe între simbouldramă și celelalte orientări în psihoterapie. Particularitățile simbouldramei și a procesului de imagerie ghidată. Trei nivele ale simbouldramei, motivele de bază și principiile regizorale.	4	
	Motivul „Floarea” – sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
	Aspecte psihanalitice ale simbouldramei. Structura unei sesiuni cu utilizarea imageriei ghidate. Tehnica relaxării – obiective și modalități de realizare. Lucrul cu desenul. Tehnica de interpretare a desenului în 6 pași.	4	
	Motivul „Lunca” – sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
	Psihologia Eului și mecanisme de apărare: caracteristici, funcții și clasificări. Stilul protector în simbouldramă.	4	
	Motivul „Râul” – sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
	Diferite motive în simbouldramă și diferite tehnici de aplicare în dependență de strategia psihoterapeutică. Aplicarea stilului protector în imageria ghidată. Simbouldrama în problematica Oedipiană. Teoria triangulării.	4	
	Motivul „Muntele” - sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6

	Supervizările și semnificația lor în formarea psihoterapeuților. Solicitarea pentru supervizare. Protocolul de prezentare a cazului în supervizarea de grup. Exemplu de supervizare. Înregistrarea orelor de supervizare.	4	
	Motivul „Casa” - sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
	Apariția în imaginile vizualizate și în desene a fenomenelor specifice dezvoltării timpurii: agresivitatea, scindarea (clivajul), invidia, complexul Oedip. Conceptul de introiect.	4	
	Motivul „La o margine de pădure” – sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
B	Nivelul de bază al simbaldramei – resurse, relații, integrare	60	
	Prezentarea blocului de motive care stimulează resursele personale: „Locul puterii”, „Lunca mea”, „Floarea care crește spre soare”, „Locul în care mă simt bine”, „Locul în care mă simt în siguranță”, „Oaza”.	3	1
	Sesiune cu protagonist (motivul ales de participanți). Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
	Legătura cu neamul. Arborele genealogic. Vizualizare ghidată de grup „Locul puterii neamului meu”. Prezentarea blocului de motive care descoperă calea spre resursele neamului și a strămoșilor: „Locul puterii neamului meu”, „Cadou de la bunica”, „Cadou de la bunelul”.	3	1
	Motivul „Cadou de la bunica” – sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
	Întărirea propriei identități. Eul, puterea Eului, granițele personale, legături și separări. Prezentarea motivelor integratoare: „Parcela de pământ” și „Construcția casei”.	4	
	Motivul „Construcția casei” – sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
	Arhetipul matern și patern. Rolul mamei în formarea capacității de a iubi (exercițiul „Aportul mamei în formarea propriei personalități”) Dragostea paternă și influența ei asupra dezvoltării psihicului copilului (exercițiul „Aportul tatălui în dezvoltarea psihică”). Arhetipul „Măreței Mame”.	3	1
	Motivul „Vasul” și „Sabia” – sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
	Inițierea și rolul acestui proces în maturizarea psihică și formarea identității feminine și masculine. Feminin și masculin în simboluri: exercițiul-test „Dorințele” și exercițiul „Atitudinea față de feminitate și masculinitate”.	3	1
	Motivul „Atelierul de olării” (identitatea feminină) și „Forjarea sabiei” (identitatea masculină) – sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6

	Prezentarea blocului de motive care se aplică în lucrul cu cuplul de parteneri („Lacul”, „Două maluri” - vizualizare ghidată de grup) sau cuplul părinte-copil („Animalele în ospetie”) Chestionarul pentru analiza relației de cuplu (parteneri) a lui Robert Camp.	1	3
	Motivul „Plante - Animale - Pietre” – sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
C	Nivelul mediu – tehnici de confruntare în simbouldramă	60	
	Obiective pentru nivelul mediu al simbouldramei. comparativ cu nivelul de bază al simbouldramei. Tehnici de lucru la nivelul mediu al simbouldramei: satisfacția nevoilor arhaice, metoda asociativă, analiza visurilor, focusarea pe conflictul cu persoanele de referință, confruntarea simbolurilor, stimularea conflictului, „privirea ochi în ochi”, introspecția organelor interne. Lucrul cu probleme de identificare, Super-Eu și integrarea personalității.	4	
	Motivul „Numele” – sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
	Conflict și confruntare. Confruntarea cu persoana de referință în context real. Posibilități de a reflecta conflictul din poziția persoanei de referință. Modalități de lucru cu figurile parentale în simbouldramă.	4	
	Motivul „Întâlnirea cu persoana de referință” - sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
	Motivul „Vaca” , confruntarea simbolică cu imaginea mamei - sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		5
	Motivul „Elefantul” , confruntarea simbolică cu imaginea tatălui - sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		5
	Lucrul cu sexualitatea în simbouldramă. Fazele dezvoltării sexuale. Indicatorii maturității sexuale. Cum se lucrează cu tema sexualității în psihoterapia Catatim – Imaginativă? Abordarea clasică și contemporană a sexualității feminine și masculine. Prezentarea blocului de motive în lucru cu problematica sexualității: „Pe banca de culoare roșie”, „Autostopul” – pentru femei, „Vrăjitoarea”, „Turneul de cavaleri” – pentru bărbați, Tufa de trandafir – varianta pentru femei și pentru bărbați.	4	
	Motivul „Tufa de trandafir” - sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
	Agresivitatea „bună” și agresivitatea „rea” în slujba dezvoltării personalității. Agresivitatea și tulburările psihosomatice. Prezentarea blocului de motive în lucru cu problematica agresivității: „Vulcanul”, „Leul”, „Pisica sălbatică”.	4	

	Motivul „Pisica sălbatică” - sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
	Psihanaliza funcției reproductive. Roluri psihologice ale sistemului reproductiv. Strategii și metode psihosomatice de evitare a realizării rolurilor reproductive. Complexul „Lilit” și partea tenebră a maternității (motivul „Mistrețul cu pui”). Pregătirea către sarcină și naștere: specificul de lucru în psihoterapia Catatim – Imaginativă (motivul „Pomul fructifer”).	4	
	Motivul „Pomul fructifer” și „Mistrețul cu pui” - sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
D	Nivelul superior - metoda asociativă în simbaldramă		60
	Istoria dezvoltării metodei asociative. Metoda asociativă – posibilități și avantaje; indicații și contraindicații. Metoda asociațiilor libere în psihanaliza clasică și în simbaldramă: asemănări și diferențe. Patru moduri de bază de ghidare a clientului/ pacientului în imagerie: de învățare, protector, confruntativ, asociativ. Stilul de ghidare a clientului/ pacientului în conformitate cu principiul de structurare zero. Compararea metodei asociative cu motivele de bază în simbaldramă.	4	
	Motivul „Peisajul care se potrivește cu starea sau dispoziția actuală” - sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
	Metoda asociativă - particularități specifice, diferite forme (lirică, fragmentată, pasaje asociative ce descoperă material conflictogen, pasaje asociative cu regresie spontană de vârstă, „devieri” verbal – asociative, stimularea dezvoltării personalității, „abateri” verbal-asociative de la imaginație) și modalități de lucru cu ele.	4	
	Motivul „Imaginează-ți orice ce îți se imaginează” - sesiune cu protagonist. Desenul. Lucrul în grupuri a câte 3 persoane. Analiza activității de grup.		6
	Specificul de lucru cu regresia de vârstă. Desfășurarea vectorilor asociativi: vectorul tematic, vectorul temporal (trecut, prezent, viitor). Modificarea metodei asociative – observarea comportamentului. Algoritm de lucru cu regresia de vârstă după Gunther Horn.	4	
	Lucrul în grupuri a câte 3 persoane în baza unui motiv din lista celor propuse. Analiza activității de grup.		6
	Tehnici de ascultare reflexivă. Tehnici de adresare a întrebărilor. Tipuri de întrebări în psihoterapie: factologice, orientate pe Eul persoanei, orientate pe obiect. Două tipuri de insight. Cinci tehnici de bază în psihoterapie: sugestie, abreacție, manipulare, clarificare, interpretare. Noțiunea de neutralitate psihoterapeutică. Tăcerea. Tehnici de lucru cu materialul analitic: ascultarea, clarificarea, confruntarea, interpretarea, procesarea analitică.	6	

	Motivul „Peștera” (simbol al uterului matern, procesarea perioadei prenatale, natale și post-natale) – sesiune cu protagonist. Lucrul în perechi.		4
	Interpretarea în psihanaliză și simbouldramă. Conceptul de interpretare. Tipuri de interpretări. Specificul de interpretare la diferite niveluri structurale de dezvoltare psihică.	4	
	Motivul „Gaura în mlaștină” (problematica anală, atitudinea față de murdărie, procesarea conflictelor Oedipiene) – sesiune cu protagonist. Lucrul în perechi.		6
	Conceptul de intervenție în psihoterapie. Intervenții psihoterapeutice generale. Tipuri de intervenție în simbouldramă. Instrucțiuni care structurează cadrul imageriei. Instrucțiuni ce însoțesc intrarea în imagerie. Intervenții orientate pe conflict și intervenții orientate pe susținerea clientului/ pacientului: relația dintre ele.	5	
	Motivul „Foliantul” sau „Cartea antică” – sesiune cu protagonist. Lucrul în perechi. Vizualizare ghidată în grup „Bagajul de plecare”.		5
E1	Codul etic în practica psihoterapeutică. Codul etic al „Asociației de simbouldramă și psihoterapie Catatim – Imaginativă din Republica Moldova”	10	
	Etica și diferite direcții ale ei. Utilitarism, consecvențialism, etica lui Kant, deontologie. Exemple de dileme etice.	2	
	Norme etice în psihoterapia psihodinamică. Principii și cerințe etice.	2	
	Cadrul psihoterapeutic și indici ai încălcării cadrului psihoterapeutic. Tipologia psihoterapeuților care au încălcat cadrul psihoterapeutic.	2	
	Contratransferul: punerea în act din partea psihoterapeutului. Principii comportamentale ale psihoterapeutului de orientare Catatim – Imaginativă la diferite etape ale psihoterapiei. Aspecte etice ale relațiilor în cadrul comunităților profesionale.	2	
	Familiarizarea, compararea și discutarea codurilor etice ale ASPCIM, IGKIP.	2	
		108	152
	ÎN TOTAL	260	

Surse bibliografice:

Simbol și simbolizare în metodologia simbouldramei

1. Лейнер Х. Кататимное переживание образов. Основная ступень. Введение в психотерапию с использованием техники сновдений наяву. Семинар. / Пер. с нем. Я.Л. Обухов. – Нижний Новгород: Эйдос, 2015. – 252 с.
2. Ульманн Г. Вступ до кататимно-імагінативної психотерапії / Пер. 3 нім. Н.Богатиренко. – Жовква : Місіонер, 2020. – 123 с.
3. Ханна Сигал. Заметки о формировании символа. – <http://appsib.ru/wp-content/uploads/2018/01/%D0%97%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BA%D0%B8-%D0%BE-%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B8-%D1%81%D0%B8%D0%BC%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%B0.pdf>
4. Klein M. The importance of symbol formation in the development of the ego' [Кляйн, М. Значение символаобразования в развитии эго // Кляйн М. Психоаналитические труды. Ижевск, 2007. Т. II.
5. Sachsse, U., Imruck, V.H., & Bahrke, U. (2016). Evaluation ambulanter Behandlungen mit Katathym Imaginativer Psychotherapie KIP. – <https://drive.google.com/drive/folders/1LsiPtCIn2HX50772ZfMQj8UtwRhdtST4>
6. Sell, C., Möller, H., & Taubner, S. (2017, February 20). Effectiveness of Integrative Imagery- and Trance-Based Psychodynamic Therapies: Guided Imagery Psychotherapy and Hypnotherapy. Journal of Psychotherapy Integration. Advance online publication.
7. Suler, J. R. (1989). Mental imagery in psychoanalytic treatment. Psychoanalytic Psychology, 6(3), 343-366.
8. Tumor patients in psychodynamic psychotherapy including daydreaming: Can imagery enhance primary process and positive emotions? Psychotherapy Research, July 2008; 18(4): 444-453

Nivelul de bază, nivelul mediu și nivelul superior al simbouldramei

1. Барке У., Нор К. Кататимно-імагінативная психотерапія: Учебное пособие по работе с імагінаціями в психодинамічеськой психотерапії. /Пер. с нем.- М.: Когіто-Центр, 2019. -397с.
2. Габбард Глен, Лестер Эва. Психоаналитические границы и их нарушения.- М.: Независимая фирма «Класс», 2014.
3. Гринсон Р. Техника и практика психоанализа. – Воронеж: НПО «МОДЭК», – 1994. – 491 с.
4. Дэр К., Холдер А., Сандлер Дж. Пациент и психоаналитик: основы психоаналитического процесса. – Воронеж: НПО «МОДЭК», -1993. – 176 с.
5. Жиловська Т.Л., Обухов Козаровицький Я.Л. Символдрама: теорія і практика: Навч.посібн. 2-ге видання, виправлене і доповнене / Т.Л. Жиловська, Я.Л. Обухов Козаровицький. – Хмельницький: ХНУ, 2020. – 269 с.
6. Кататимно-імагінативная психотерапія как психодинамічеськая образная психотерапія: Сборник статей / Под ред. Сададьской Е.В. –Вып. 1. – М.: Издательский дом «Атмосфера», 2008.

7. Коттлер Дж., Браун Р. Психотерапевтическое консультирование. – СПб.: Питер, 2001. – 464 с.
8. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования. – М.: «Академический проект», 1999.
9. Лейнер Х. Кататимное переживание образов. Основная ступень. Введение в психотерапию с использованием техники сновидений наяву. Семинар. – Пер. с нем. Я.Л. Обухов. – Нижний Новгород: Эйдос, 2015. – 252 стр.
10. Лютова-Робертс Е. К. Тренинг начинающего консультанта: ведение доверительной беседы.
11. Обухов Я. Л. Символдрама: Введение в основную ступень. – Ростов-на-Дону: ООО «Мини Тайп», 2005.
12. Обухов Я. Л. Символдрама: Кататимно-имагинативная психотерапия детей и подростков. – М.: «Эйдос» 1997.
13. Обухов Я. Основы символдрамы: Вступ до основного ступеня. – К.: Главник, 2007.– 112 с.
14. Современный психоанализ, Т. 1. Теория: /Пер. с англ./Общ. ред. А.В. Казанской, – М.: Изд. группа «Прогресс» – «Литера», Издательство Агентства «Яхтсмен», 1996. – 576 с.
15. Ульманн Г. Вступ до кататимно-імагінативної психотерапії/ Пер з нім. Н.Богатиренко. – Жовква: Місіонер, 2020.-123 с.
16. Хенниг Х., Фикенчер Е., Барке У., Розендаль. Отношения и терапевтические имажинации. Кататимно-имагинативная психотерапия как психодинамический процесс. 2010.
17. Ялом И. Дар психотерапии / Пер. с англ. Ф. Прокофьева. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 352 с.
18. IPA INTER-REGIONAL ENCYCLOPEDIA DICTONARY OF PSYCHOANALYSIS
[https://www.ipa.world/IPA/en/en/Encyclopedic Dictionary/English/Home.aspx](https://www.ipa.world/IPA/en/en/Encyclopedic%20Dictionary/English/Home.aspx)

Codul etic în practica psihoterapeutică.

1. Габбард Глен, Лестер Эва. Психоаналитические границы и их нарушения.- М.: Независимая фирма «Класс», 2014.

PROGRAM ANALITIC LA DISCIPLINA
Fundamente generale ale psihoterapiei și teoria psihanalitică
360 ore academice

Competențe gnosiologice și praxiologice preliminare:

- ✓ bazele psihoterapiei;
- ✓ deontologie profesională.

OBIECTIVE FORMATIV - DEZVOLTATIVE:

La finele cursului audienții vor achiziționa următoarele:

COMPETENȚE GNOSIOLOGICE

- **să cunoască** teoriile ce stau la baza cunoașterii dinamicii de organizare și dezvoltare a psihicului uman, a personalității, precum: psihanalitice ale dezvoltării, teoria relației de obiect și teoria atașamentului ș.a.
- **să distingă** asemănările și diferențele de abordare în psihanaliza clasică, psihoterapia dinamică și psihoterapia Catatim – Imaginativă.

COMPETENȚE PRAXIOLOGICE

- **să desfășoare** interviul bazat pe Diagnosticul Psihodinamic Operațional.
- **să elaboreze** strategii de desfășurare a psihoterapiei bazate pe tipologia clientului (organizarea structurală).

COMPETENȚE DE DEZVOLTARE

- **să manifeste** consecvență și fidelitate în respectarea cadrului psihoterapeutic și a principiilor deontologice;
- **să întreprindă** măsuri de menținere a sănătății (fizice și mintale) prin psihoterapie personală, supervizări, participări la grupurile Balint etc.
- **să aibă** o poziție activă în domeniul psihoterapiei: participări la conferințe, seminare, publicații în domeniu.

**PROGRAM ANALITIC LA DISCIPLINA
Fundamente generale ale psihoterapiei și teoria psihanalitică**

CONȚINUTUL PROGRAMEI CONFORM GRILEI:

№	Tema	Numărul de ore	
		T	P
T1	Introducere în practica psihoterapeutică. Bazele procesului psihoterapeutic. Cadrul psihoterapeutic.	20	
1.	1. Psihoterapia – descriere generală a domeniului. Istoria și dinamica dezvoltării psihoterapiei. 2. Orientări și școli psihoterapeutice. 3. Psihoterapie – psihocorecție – consiliere psihologică: analiză comparativă. 4. Începutul psihoterapiei. Primul contact cu pacientul. Interviu primar (obiective, conținut). 5. Reflectarea propriilor probleme și diferite tipuri de solicitări a ajutorului psihologic. Transformarea solicitării în scop psihoterapeutic.	10	
2.	6. Aprecierea perspectivelor de lucru în comun, a alianței de lucru. Concretizarea reprezentărilor despre psihoterapia psihanalitică. Durata și finalitățile interviului primar. 7. Cadrul psihoterapeutic (setting). Cadrul extern. Cadrul intern. Contractul psihoterapeutic: discutarea prețului pentru terapie, frecvența, durata sesiunii ș.a. 8. Alianța psihoterapeutică. 9. Instruirea și informarea pacientului. 10. Dificultăți de a începe psihoterapia cu diferite categorii de pacienți.	10	
T2	Teorii psihanalitice ale dezvoltării.	40	
3	Teoria psihanalitică a lui Sigmund Freud. Inovațiile și descoperirile majore ale lui Freud. Concepțiile de bază ale psihanalizei. Aparatul psihic - modelul psihodinamic, economic, topografic. Structura psihicului – I-a topică și a II-a topică. Procese primare și secundare. Constelația conflictului psihic. Stadiile dezvoltării psihosexuale. Interpretarea visurilor. Partea practică: simboluri ce reprezintă I-a (marea, pădurea, aisbergul, copacul) și a II-a topică a psihicului (casa). Lucrul individual: Alfred Adler - complexul inferiorității și superiorității, compensare – hipercompensare. Eric Erikson și stadiile de dezvoltare psihosocială.	8	2
4	Psihologia Eului. Ana Freud. Funcția mecanismelor de apărare. Clasificarea mecanismelor de apărare. Melanie Klein - teoria relațiilor obiect. Lumea interioară a bebelușului. Introiecție și proiecție. Situația Oedipiană în pruncie. Poziția depresivă. Poziția schizoid-paranoidă și identificarea proiectivă. Identificarea introiectivă. Apărările maniacale împotriva durerii depresiei. Invidia.	8	2

	Dezvoltarea copilului după primul an. Refularea. Doliul și formarea simbolizării. Partea practică: Reflectarea în imagini și desene a fenomenelor dezvoltării timpurii: agresivitatea, invidia, stadiile incipiente complexului Oedip.		
5	Donald Winnicott: factorii de dezvoltare a copilului, procesul de personaliza, agresivitatea normală, obiectul de tranziție, formarea Sinelui adevărat. Margaret Mahler - etapele de dezvoltare, trăirile, comportamentul și complexele în stadiul apropierii repetate, tulburări ale procesului separare – individualizare, simbioza și manifestările ei. Observație clinică în documentarul „Nașterea psihologică a bebelușului uman// The Psychological birth of the human infant”.	8	2
6	Wilfred Bion – istoria vieții. Sistemul protopsihic, elementele Alfa și Beta ale psihicului. Conținerea. Mecanismele de protecție ale bebelușului. Formarea gândirii. Identificarea proiectivă. Părțile psihotice și non-psihotice ale psihicului. Formarea tendințelor psihotice și strategia de lucru în psihoterapie. Partea practică – prezentarea motivului „Animalul și puiul său”. Heinz Kohut – psihologia sinelui. Narcisismul normal, self – obiectele, formarea sinelui bipolar. Factorii tulburărilor narcisiste. Tipuri de transfer narcisic în psihoterapie.	8	2
T3	Introducere în psihodiagnostic analitic.	20	
7	Elementele constitutive ale personalității. Temperamentul, caracterul, identitatea, valorile, aptitudinile cognitive. Mecanisme de apărare ale psihicului – revizuire generală. Metode de clasificare a mecanismelor de apărare. Mecanisme de apărare primare (primitive). Mecanisme de apărare secundare (mature). Criterii de determinare a structurii personalității: nevrotice, borderline, psihotice. Partea practică: Interviu structurat după Otto Kernberg.	8	2
8	Personalitatea schizoidă. Personalitatea depresivă și maniacală. Personalitatea masochistă. Personalitatea obsesivă și compulsivă. Personalitatea psihopatică, narcisistă și antisocială. Personalitatea histrionică. Personalitatea disociativă.	10	
T4	Teoria relațiilor de obiect. Teoria atașamentului.	20	
9	Teoria relației de obiect – Freud, M. Klein, A. Freud, J. Bowlby. Școala Britanică – Michael Balint, William Fairbairn, Harry Guntrip, Donald Winnicott). Ego – psihologii Heinz Kohut, Otto Kernberg, Margaret Mahler, Daniel Stern. Partea practică: analiza cazurilor în baza teoriei relațiilor obiectuale.	8	2
10	Dezvoltarea relațiilor obiectuale: <ul style="list-style-type: none"> • Stadiul interacțiunilor primare: (0-2 luni); • Stadiul începerii dialogului (2 luni); • Stadiul separare – individualizare; • Stadiul relațiilor obiectuale triadice. 	8	2

	<p>Relațiile obiectuale în perioada latentă. Relațiile obiectuale în adolescență.</p> <p>Teoria atașamentului John Bowlby. Principalele prevederi ale teoriei atașamentului, fazele de dezvoltare a atașamentului. Tipuri de atașament.</p> <p>Partea practică: Vizionarea filmelor documentare Mary Ainsworth, experimentul „Situatie necunoscută”; „John” – experiment în baza teoriei atașamentului.</p>		
T5	Introducere în psihologia analitică a lui C.G. Jung.	20	
11	<p>C.G.Jung – aspecte biografice. Rolul trăsăturilor personale ale lui S. Freud și C.Jung și a relației lor asupra explicației fenomenelor psihice. Psihanaliza și psihologia analitică: asemănări și diferențe. Noțiunea de arhetip și complex, arhetipurile principale. Inconștientul individual și colectiv. Sinele.</p> <p>Partea practică: analiza imaginilor elaborate în imageria ghidată a Animei și Animusului. Experimentul asociativ - lucrul în perechi. Analiza lucrului în grupul mare.</p>	6	4
12	<p>Structura identității: Eul și Umbra.</p> <p>Metode practice din psihologia analitică: Mascaterapia: elaborarea diferitor Măști și prezentarea în grup. Imagerie ghidată „Monstrul în temniță” – lucru cu Umbra.</p>	4	6
T6	Transferul și contra-transferul în procesul analitic și simbouldramă. Rezistența în procesul psihoterapeutic.	20	
13	<p>Apariția conceptului de transfer în psihanaliză. Atitudinea față de transfer la diferiți psihanalisti. Definirea transferului și trăsăturile specifice.. Semne de transfer în psihoterapie. Reacții generale și specifice la transfer. Tipuri de transfer. Modalități de abordare a transferului. Transferul erotic și erotizat. Încălcarea granițelor sexuale: cauze și consecințe.</p>	10	
14	<p>Abordarea intersubiectivă în înțelegerea transferului. Tipuri de transfer și semne ale transferului în psihoterapia Cata tim – Imaginativă. Cum se manifestă transferul în imageria ghidată. Metode de procesare a transferului. Vindecarea sau îmbunătățirea stării pacientului în baza unei relații pozitive și înțelegerii manifestate de psihoterapeut. Tema centrală a relațiilor conflictuale după Luborsky L. și lucrul cu transferal și contratransferul.</p> <p>Rezistența pacientului la psihoterapie: sursa și felurile lor. Cum se abordează rezistența pacientului în psihanaliză și simbouldramă. Ce se întreprinde în cazul „imaginilor fixate”.</p>	10	
T7	Diagnostic Psihodinamic Operaționalizat OPD – 2	60	
15	<p>Introducere în Diagnosticul Psihodinamic Operaționalizat (OPD-2). Considerații fundamentale privind diagnosticul multiaxial. Despre operaționalizarea constructelor psihodinamice. Arii de practică și asigurarea calității cu ajutorul OPD-2: asigurarea calității în psihoterapia psihodinamică; OPD în procesul de expertiză a psihoterapiei standart; OPD în tratamentul pacienților din spitalele cu profil psihoterapeutic –</p>	10	

	psihosomatic; OPD în practica psihoterapeutică liberă; OPD în Psihoterapia Catatim – Imaginativă.		
16	Axa I. Trăirea bolii și premisele tratamentului. Constructele teoretice relevante axei I: Suferința subiectivă; Conceptul de boală; Resursele personale; Deschiderea spre psihologie; Sprijinul psihosocial; Beneficiile secundare a bolii; Motivația pentru schimbare. Exerciții practice/ lucru individual.	10	
17	Axa II. Relații interpersonale. Teoria relațiilor în psihoterapie. Modelul circumplex. Formularea dinamicii relaționale în simbouldramă. Exerciții practice/ lucru individual.	10	
18	Axa III. Conflict. Analiza detaliată a fiecărui tip de conflict: Individuație vs Dependență; Submisivitate vs Control; Nevoia de îngrijire vs Autosuficiență; Stima de sine; Conflictul legat de vinovăție; Conflictul oedipian; Conflictul legat de identitate. Exemple de manifestare a principalelor conflicte în practica psihoterapiei Catatim – Imaginative. Exerciții practice/ lucru individual.	10	
19	Axa IV. Structura. Conceptul nivelului structural de dezvoltare a personalității. Analiza detaliată a funcțiilor „Eului” cu privire la Sine și la Obiect. Percepția Sinelui și percepția Obiectului. Capacitatea de autoreglare și reglarea relației de obiect. Abilitatea emoțională. Abilitatea de atașare. Strategii de lucru în metoda simbouldramei cu diferite niveluri structurale de dezvoltare a personalității. Exerciții practice/ lucru individual.	10	
20	Axa V. Tulburări psihice și psihosomatice. Prezentarea generală a ICD-10 și DSM. Aplicarea ICD-10 și DSM în psihoterapia Catatim – Imaginativă. Analiza cazurilor clinice. Supervizare de grup.		
T8	Teoria psihanalitică a viselor și interpretarea lor.	20	
21	Interesul filozofilor, poeților și misticilor față de vise. Exemple din istorie. Fiziologia producerii viselor. Modelul topografic și structural al psihicului. Conceptele de bază: cathexis, libido, derivate. Sensul ascuns al viselor. Regresare structurală. Visuri simple, visuri infantile și desfigurate. Cenzura de vis ca funcție de apărare a Elui și Supra-Eului. Perlaborarea visului. Patru agenți cauzali ai viselor. Ce sensuri sunt ascunse în vis. Trei modalități de a satisface o dorință în vis. Mecanisme psihice utilizate în vis: condensarea, deplasarea, imagistica (imagini vizualizate), utilizarea simbolurilor, procesarea secundară. Tălmăcirea visurilor și tehnica asociațiilor libere. Rezistența și uitarea în vise.		
22	Vise complexe: vise inițiatice, vise tipice: zboruri, căderi; vise despre: moarte, pedeapsă, examene; vise contrare dorințelor; vise post-traumatice; vise cu frică; vise erotice; vise profetice și vise maiestuoase. Visele de zi și diferența lor față de visele de noapte. Teorii contemporane ale viselor de după Freud. Interpretarea viselor după Jung (analiza și interpretarea viselor în 4 pași).		
T9	Teoria și practica psihoterapiei de grup în simbouldramă.	20	
23	Istoria apariției psihoterapiei de grup (Mesmer, Pratt, Levin, Moreno). Definirea psihoterapiei de grup, scopul și obiectivele. Noțiunea „dinamică de grup”. Trei funcții ale psihoterapeutului de grup. Tipuri de	6	4

	<p>psihoterapeuți și eficacitatea lor. Psihoterapia de grup ca proces și etape. Stadiile de formare a grupului. Niveluri ale procesului de grup după Kuterr P. Trei stadii ale procesului de grup după Slater F. Caracteristicile procesului de grup: începutul, mijlocul (etapa de lucru) și sfârșitul. Sarcinile realizate la etapa de început: stabilirea cadrului și regulilor psihoterapiei de grup, plata pentru lipsa de la sesiuni și responsabilitatea financiară, stabilirea așteptărilor, crearea spațiului sigur. Principiile de structurare internă a grupului. Discuția de grup, scopurile și obiectivele ei.</p> <p>Desenul proiectiv – scop, obiective. Desenul „Autoportretul”, „Numele meu”, „Problema mea”, „Familia mea”.</p>		
24	<p>Etapa de lucru a procesului de grup. Faza conflictelor, a mâniei, a rezistenței (faza reactivă). Revolta împotriva terapeutului. Atacuri asupra elementului outsider. Lucrul cu mânia în grup. Faza dezvoltării coeziunii și cooperării – faza de lucru a grupului. Utilizarea imageriei ghidate în grup. Simbouldrama de grup și specificul ei de realizare. Lucrul cu desenul. Motivele folosite în imageria ghidată de grup. Cele 5 faze ale psihoterapiei Catatim – Imaginative de grup după Kottier-Birnbacher L. Dezvoltarea identității de grup în conformitate cu crizele descrise de Erikson Erik. Dinamica grupului și cele 5 faze de dezvoltare a grupului. Etapa creației. Autodezvăluire și reflexie. Scopuri și obiective. Rolul și reacțiile psihoterapeutului. Motivele imageriei ghidată în grup utilizate la această etapă. Rolurile sociale după Shingler R. Alfa, beta, gamma și omega. Poziția psihoterapeutului față de omega și cele 4 tipuri de reacții. Cele 4 setări de bază a grupului. Setarea pe securitate. Setarea pe luptă și fugă. Formarea diadelor de tip matern și patern. Lucrul cu transferul și contra-transferul produs în procesul de grup. Pseudo-transfer. Poli-transfer. Internalizarea transformațională (transformarea structurii) după Kogut. Vectorii intervenției psihoterapeutice – facilitare și ghidare. Factori terapeutici ale psihoterapiei de grup (I. Yalom). Interpretări ale procesului de grup. Cele 4 cauze de părăsire prematură a grupului după I. Yalom. Membrii grupului și rolurile acestora.</p>	10	
T10	Nevrozele - aspecte clinice și psihanalitice.	20	
25	<p>Tulburări nevrotice și diagnosticul acestora. Isteria și simptomele ei. Isteria de conversie vs isteria de groază. Conversia – nevroza isterică – caracterul isteric – structură isterică. Diagnosticul diferențial. Tulburarea obsesiv – compulsivă. Sindromul obsesiv. Varietăți de TOC. Mecanismul psihodinamic al TOC. Predispunerea către obsesivitate. Diagnosticul diferențial.</p>	10	
26	<p>Tulburarea de anxietate generalizată. Nevroza de anxietate vs isteria de anxietate. Tulburarea de panică: conflict sau deficit? Markerii de deteriorare în anxietatea generalizată. Depresia nevrotică. Depresia narcisică. Mecanismul bolii. Depresia și personalitatea cu radical masochistic. Psihoterapia Catatim – Imaginativă în lucru cu tulburările nevrotice.</p> <p>Partea practică: imagerie ghidată de grup „Imaginează-ți simptomul tău și interacționează cu el”.</p>	8	2

T11	Bolile psihosomatice - aspecte clinice și psihanalitice.	20	
27	Definirea principalelor concepte. Patogeneza tulburărilor psihosomatice. Clasificarea tulburărilor psihosomatice și diferența dintre ele: somatizările, tulburările somatoforme, conversiile, tulburările ipohondrice. Partea practică: imagerie ghidată de grup „Grila de fier”, „Călătoria pe un nor”.	6	4
28	Modele teoretice de abordare a tulburărilor psihosomatice: modelul lui S. Freud, modelul nevrozei vegetative, după Alexander F.. Concepte de desomatizare – trecerea de la protomental la mental (S. Freud, A. Freud, Ferenczi S., Shur M.). Concepte de formare a granițelor Eului. Exemple de explicație psihodinamică a diferitor cazuri de declanșare a tulburărilor psihosomatice. Partea practică: imagerie ghidată de grup „Introspecția propriului corp”, hidroterapia.	6	4
T12	Psihanaliza traumei psihice. Psihoterapia Catatim - Imaginativă a consecințelor traumei psihice.	20	
29	Clasificarea conform ISD-10. Tulburări de reglare emoțională, stare de conștiință modificată, tulburări de autopercepție, deformarea percepției abuzatorului/ criminalului, probleme de relație, modificarea sistemului de valori. Tipologia clinică a tulburărilor de stres posttraumatic: TSPT de tip anxios, TSPT de tip astenic, TSPT de tip disforic, TSPT de tip somatoform. Factori ce complică TSPT: natura traumei, durata și intensitatea acesteia, sensibilitatea individuală, experiența traumatică anterioară, lipsa strategiei de coping, lipsa suportului social sau reacția negativă a celorlalți. Psihoterapii recomandate în TSPT. Expunerea treptată „in vivo”. Etapele psihoterapiei TSPT, principii și strategii principale. Partea practică: imagerie ghidată de grup „Locul sigur”, „Ajutorul meu interior”, „Grupul de sprijin”, „Amintirea unei experiențe pozitive”, „Realizarea planului și a unei noi orientări în viață”.6	6	4
30	Insuficiența unei singuri psihoterapii în tratamentul TSPT. Combinația dintre terapia Catatim – Imaginativă și metodele confruntative cu trauma, restructurarea cognitivă, antrenamentul comportamental, psihoterapia orientată pe corp, psihoterapia concentrată pe mișcare, qigong, Art-terapie, farmacoterapie. Dificultățile în lucru cu pacienții care suferă de TSPT. „Stigma morții”. Probleme de contratransfer la terapeut: distanțarea, frica de contagiune, neputința, vinovăția și iritabilitatea. Tehnici și strategii de confruntare cu trauma. 9 contraindicații. Partea practică: imagerie ghidată de grup „Cine ar putea susține”, „Copilul interior”, „Anotimpurile” (în caz de eveniment traumatic, doliu, locul evenimentului traumatic).	6	4
T13	Tulburări de personalitate de limită (personalitatea borderline). Psihozele.	20	
31	Tulburarea de personalitate borderline – aspecte clinice și psihanalitice. Nivelul de limită a organizării personalității. Ce înseamnă „la limită”?	10	

	Problematica clasificării borderline. Criterii diagnostice în conformitate cu DSM și ICD-10. Specificul de manifestare a simptomelor. Cursul bolii și prognosticul.		
32	Mecanisme de apărare specifice personalității borderline. Cauze și condiții de apariție. Teoria psihanalitică despre tulburarea borderline. Diagnosticul borderline. Psihoterapia tulburărilor borderline: terapia comportamentală, terapia comportamental dialectică, psihanaliza și psihoterapia psihodinamică, psihoterapia orientată pe traumă, psihoterapia Catatim – Imaginativă (imagerie ghidată „Locul sigur”, „Copacul”). Psihozele – aspecte clinice și psihanalitice.	10	
T14	Idei psihanalitice despre narcisism. Psihoterapia Catatim-Imaginativă a tulburărilor narcisiste	20	
33	Narcisismul în concepția lui S. Freud. Ernest Jones – Complexul lui Dumnezeiu. Wilhelm Reich „caracterul falic al narcisului”. Tulburarea narcisistă în DSM și ICD. Abordări ale narcisismului și a tulburării narcisice după Kohut H. și Kernberg O. Kohut H. „Psihologia sinelui” – narcisismul sănătos, obiectele sinelui, formarea eului bipolar. Factori ai tulburării narcisice. Tipuri de transfer în psihoterapie.	10	
34	O. Kernberg. Specificul psihodinamic al tulburării narcisice: conflicte asociate cu agresivitatea timpurie, asemănările cu organizarea psihică a personalității borderline. Etiologia generală (temperament, atașament nesigur, abandon, violență) și etiologia specifică (deficit de atașament normal și a îngrijirii iubitoare, substituirea dragostei cu pasiunea, suprastimularea în asociere cu scindarea figurilor parentale și devalorizare). Psihopatologia invidiei, proiecția aspectelor devalorizate asupra Sinelui, nevoia de superioritate, contra-dependență. Caracteristicile tipului narcisist după N. Mak-Williams. Caracterizarea psihodinamică a narcisismului. Driver-uri, afecte și caracterul narcisului. Mecanisme de apărare și procese adaptative ale narcisului. Relațiile de obiect ale narcisului. Transferul și contra-transferul în lucru cu pacienții narcisiști.	10	
T15	Mituri, basme și fantezii.	20	
35	Psihanaliza mitului și basmului. Terapia cu basme ca una din cele mai vechi metode a psihologiei practice. Transferul de cunoștințe prin intermediul miturilor și basmelor. Varietatea miturilor și basmelor. Mecanismele de creare a miturilor (simbolizarea, scindarea, dublarea, transferul afectului). Metaforele ca parte a procesului de gândire. Teoria interpretării și principiile interpretării. Asociațiile libere în interpretarea obiectelor simbolice. Aspectele sacre ale simbolurilor. Aspecte simbolice, semiotice și alegorice în simboluri. Asociațiile și amplificarea. Asociații legate de subiect și obiect. Semantica binară a simbolului. Trăsături ale obiectului substituit simbolic. Transmutarea afectului. Rolul dezvoltării Eului în procesul de formare a simbolului. Cuvântul ca obiect simbolic.	6	4

	Arhetipurile și complexe. Părintele măreț și strămoșii mitologici. Mituri cosmogonice. Măreața Mamă. Separare: nașterea – criza adolescenței – criza vârstei mature – moartea. Principiile diagnosticului și psihoterapiei prin basm. Psihanaliza basmelor a psihoterapeutului pentru copii Bruno Bettelheim. Etapele psihoterapiei. Legenda celtică „Oala renașterii”.		
36	Tipologia basmelor. Propp V. despre rădăcinile istorice ale unui basm. Scopul și structura poveștii. Scenariile de bază ale unui basm: câmpul energo-informațional, tema de bază, linia de mișcare a protagonistului, câmpul simbolic. Ciclul inițierii și morții și simbolismul lor. Basmul ca modalitate de a pune în act traumatizările sexuale infantile. Analiza basmelor ce reflectă conflictele stadiului oral, anal-sadic, falic-edipal, latent, pubertar. Povești feminine și masculine. Povești inițiatice. Basm, simbol, simptome. Reflectarea problemei actuale a pacientului, calea dezvoltării existențiale, a valorilor și concepției despre lume în tema principală a basmului. Analiza liniei de mișcare a eroului principal în basm pentru a înțelege atitudinea autorului față de lumea înconjurătoare, față de sine, față de modelele comportamentale, față de modul de abordare a dificultăților și a modalităților de coping. Reproducerea conflictelor interne. Interpretarea poveștii cu ajutorul sensurilor individuale a imaginilor și simbolurilor. Rescrierea sau continuarea în mod propriu a basmului.	6	4
	ÎN TOTAL		360

Surse bibliografice:

Seminarul teoretic T1

1. Александров А. А. Современная психотерапия: курс лекций. СПб, 1997. – 335с.
2. Бурлачук Л., Кочарян А., Жидко М. Психотерапия: Учебник для вузов. 2-е изд., стереотип. – СПб.: Питер, 2007. – 480 с.
3. Групповая психотерапия / Под ред. Б. Д. Карвасарского и С. Ледера – М: Медицина, 1990.– 384 с.
4. Методы современной психотерапии: Учебное пособие. Составители Л.М. Кроль, Е.А. Пуртова. М.: Независимая фирма "Класс", 2000. – 480 с.
5. Психотерапія – нова наука про людину. / За редакцією Альфреда Прица. – Пер. з нім. Прохасько Ю. – Львів: ІНВП «Електрон». – 1998. – 392 с.
6. Психотерапия: учебник / под ред.Б.Д. Карвасарского.- СПб: Питер, 2007. – 672с.
7. Романин А.Н. Основы психотерапии: Учеб. пособие для студ. ВУЗов – М.: Издательский центр «Академия», 1999. – 208 с.
8. Рудестам К. Групповая психотерапия. Психокоррекционные группы: теория и практика: М.: Прогресс, 1990. – 368 с.
9. Хайгл-Эверс А., Хайгл Ф., Отт Ю., Рюгер У. Базисное руководство по психотерапии. – СПб, 2001. 720с.
10. Браун Д., Педдер Дж. Введение в психотерапию: Принципы и практика психодинамики, – М.: Независимая фирма «Класс», 1998. – 224 с.
11. Гулдинг М., Гулдинг Р. Психотерапия нового решения. Теория и практика. – М.: Независимая фирма «Класс», 1997. – 288с.
12. Кернберг О. Отношения любви: Норма и патология. – М.: Класс, 2000. – 256 с.
13. Сандлер Дж., Дэр К., Холдер А. Пациент и психоаналитик: основы психоаналитического процесса. – Воронеж, 1993
14. Томэ Г., Кэхеле Х. Современный психоанализ: исследования. – СПб, 2001.
15. Урсано Р., Зонненберг С., Лазар Ц. Психодинамическая психотерапия – М., 1992. – 158с.

Seminarul teoretic T2

1. Андерсон Р. Клинические лекции по Кляйн и Биону. – М.: Когито-Центр, 2012. – 192 с.
2. Боулби Дж. Создание и разрушение эмоциональных связей. – 2-е изд. – М.: Академический проект, 2006. – 240 с.
3. Винникотт Д.В. Теория родительско-младенческих отношений // Журнал практической психологии и психоанализа. – 2005. – № 2. – Режим доступа к журн.: <http://psyjournal.ru/j3p/all.php>.
4. Виттельс Ф. Фрейд: его личность, учение и школа / Ф. Виттельс. – Ленинград, 1991.- 196 с.
5. Гринберг Л. Введение в работы Биона. – М.: «Когито-Центр», 2007.
6. Кляйн М. Заметки о некоторых шизоидных механизмах // Психоанализ в развитии: Сб. переводов. – Екатеринбург: Деловая книга, 1998. – 312 с.
7. Кохут Х. Восстановление самости. – М.: Когито-Центр, 2002.
8. Куттер П. Современный психоанализ. Введение в психологию бессознательных процессов. – С.-Пб., 1997 на http://www.lib.ru/PSIHO/KUTTER/psihoanaliz.txt_with-big-pictures.html
9. Лапланш Ж. Словарь по психоанализу / Ж. Лапланш, Ж.-Б. Понталис. – М.: Высшая школа, 1996. – 623 с.

10. Малер М., Мак-Девитт Дж. Б. Процесс сепарации-индивидуации и формирование личности // Журнал практической психологии и психоанализа. – 2005. – № 2. – Режим доступа к журн.: <http://psyjournal.ru/j3p/all.php>.
11. Малер Маргарет, Пайн Фред, Бергман Анни. Психологическое рождение человеческого младенца: Симбиоз и индивидуация. – М.: Когито-Центр, 2011.
12. Ризенберг Р. Творчество Мелани Кляйн // Энциклопедия глубинной психологии; Т. 3 / Под ред. А.М. Боровикова. – М.: MGM – Interna, 2002. – сс. 84-124.
13. Тайсон Ф. Психоаналитические теории развития / Ф.Тайсон, Р. Тайсон. – Екатеринбург: Деловая книга. – 1998. – 528 с.
14. Кохут Х. Анализ самости: Систематический подход к лечению нарциссических нарушениях личности / Пер. с англ. – М.: Когито-Центр», 2003.

Seminarul teoretic T3

1. Гантрип Г. Шизоидные явления, объектные отношения и самость – М.: Институт общегуманитарных исследований, 2010. – 664 с.
2. Голдсмит Г.Н. Подходы к лечению нарциссических расстройств: Кохут и Кернберг.
3. Кернберг О.Ф. Агрессия при расстройствах личности и перверсиях/Пер. с англ. А.Ф. Ускова. – М.: Независимая фирма «Класс», 1998. 368 с.
4. Кернберг О.Ф. Тяжелые личностные расстройства: Стратегии психотерапии/Пер. с англ. М.И. Завалова. – М.: Независимая фирма «Класс», 2000. – 464 с.
5. Мак-Вильямс Н. Психоаналитическая диагностика: Понимание структуры личности в клиническом процессе / Пер. с англ. – М.: Независимая фирма «Класс», 2001. – 480 с.
6. Риман Ф. Шизоидная личность и любовь. / Фриц Риман. Шизоидные личности. Шизоидная личность и любовь //Риман Ф.
7. Основные формы страха: исследование в области глубинной психологии/ Пер. с нем. Э.Л. Гушанского. Изд. 3-е. – М.: Алетейя, 2000. – сс. 31-49.
8. Фрейд А. Психология «я» и защитные механизмы. – М., 1993.
9. Шварц-Салант Н. Нарциссизм и трансформация личности. Психология нарциссических расстройств личности. – М.: Независимая фирма «Класс», 2007. – 296 стр.

Seminarul teoretic T4

1. Боулби Д. Привязанность / Пер. с англ. / Общ. ред. и вступ. статья ГВ. Бурменской. – М.: Гардарики, 2003. – 480 с.
2. Боулби Д. Создание и разрушение эмоциональных связей / Пер. с англ. В.В. Старовойтова –2-е изд. – М.: Академический Проект, 2004.– 232 с. – (Руководство практического психолога).
3. Бриш К. Терапия нарушений привязанности. От теории к практике / Карл Бриш. – Пер. с нем. – М.: Когито-Центр, 2012. – 316 с.
4. Кернберг О. Отношения любви. Норма и патология / Отто Ф. Кернберг., 2004. – 256 с. – (Библиотека психологии и психотерапии; вип. 76).
5. Кляйн М. Зависть и благодарность и другие работы 1955- 1963 / Мелани Кляйн., 2010. – 320 с. – (Психоаналитические труды.; т. 6).
6. Кляйн М. Развитие одного ребенка. Работы 1920-1928 гг./ Мелани Кляйн., 2007. – 374 с. – (Психоаналитические труды.; т. 1).
7. Развитие в психоанализе / [М. Кляйн, С. Айзекс, Д. Райвери та ін.]. – Москва, 2001. – 512 с. – (Академический проект).

8. Bowlby J. A Secure Base / John Bowlby. – London, 2005. – 224 p. – (Routledge). – (Behavioral Sciences; ed. 1).
9. Knight R. The Process of Attachment and Autonomy in Latency and Adolescence. Longitudinal study of Ten Children/ R.Knight // Psychoanalytic Study of the Child. – 2005. – 60. – p.178-210.
10. Roy F. Baumeister, Karen Dale, and Kristin L. Sommer Freudian Defense Mechanisms and Empirical Findings in Modern Social Psychology: Reaction Formation, Projection, Displacement, Undoing, Isolation, Sublimation, and Denial. Journal of Personality 66:6, December 1998. P 90-92.
11. Sternberg, R. Triangulating Love / Robert J. Sternberg., 2007. – 332 p.
12. WISDOM, J. O. Testing an interpretation within a session. International Journal of Psycho-Analysis, 48., 1967. – p. 52

Seminarul teoretic T5

1. Лейбин В.М. (сост.). Карл Густав Юнг. Аналитическая психология и психотерапия: Хрестоматия. – СПб.: Питер, 2001. – 512 с.
2. Нойманн Эрих. Великая Мать. – М.: Добросвет, 2014. – 410 с.
3. Юнг Карл. Аналитическая психология. Тэвистокские лекции. – СПб.: Кентавр, 1994. – 41 с.
4. Юнг Карл Густав. Человек и его символы / Пер. И.Н. Сиренко, С.Н. Сиренко, Н.А. Сиренко. – М.: Медков С. Б.: Серебряные нити, 2016. – 352 с.

Seminarul teoretic T6

1. Дэр К., Холдер А., Сандлер Дж. Пациент и психоаналитик: основы психоаналитического процесса. – Воронеж: НПО «МОДЭК», 1993. – 176 с.
2. Нюнберг Г. Принципы психоанализа и их применение к лечению неврозов /Пер. с англ.: Варваров В., Ягнюк К. – М.: Институт общегуманитарных исследований, 1999.
3. Гринсон Ральф. Техника и практика психоанализа. – Воронеж: НПО «МОДЭК», 1994.
4. Современный психоанализ. – В 2 томах. /Томэ Хельмут; Кэхеле Хорст. – М.: Прогресс, 1996.

Seminarul teoretic T7

1. Diagnostic Psihodinamic Operaționalizat OPD-2. Manual de diagnostic și planificare a psihoterapiei. – București: Editura „TREI”, 2012, 690 p.
2. Операционализируемая Психодинамическая Диагностика (ОПД)-2. Руководство по диагностике и планированию терапии М.: Академический проект, 2011 – 464 с.
3. Операционализируемая психодинамическая диагностика OPD-2 М: Академический проект, 2015 – 454с.

Seminarul teoretic T8

1. Фрейд З. Толкование сновидений. Полное издание. – СПб.: ООО Издательство «Питер», 2018.
2. Холл Джеймс А. Юнгианское толкование сновидений. Практическое руководство /Перевод с английского В. Зеленского. – Информационный центр психоаналитической культуры Санкт-Петербурга. – СПб.: Б.С.К., 1996. – 168 с.
3. Калина Н.Ф., Тимощук И.Г. Основы юнгианского анализа сновидений. – М.: Рефл-бук, К.: Ваклер. 1997. – 304 с.

4. Димитрова С. Антисонник. Психологические техники толкования сновидений. – Винница: «Твори», 2019. – 192 с.
5. Стрифон Каплан-Уильямс. Работа со сновидениями». – М., 1997. – 136 с.
6. Виктор Мазин. Онейрография. Призраки и сновидения. – Аспект-Поліграф, 2008. – 304 с.
7. Антонио Менегетти. Образ и бессознательное. Учебное пособие по интерпретации образов и сновидений. – М.: ННБФ «Онтоп-сихология», 2000. – 448 с.
8. Арнольд Минделл. Ученик создателя сновидений. Использование более высоких состояний сознания для интерпретации сновидений. – М.: АСТ, 2003. – 208 с.
9. Маркси Плискин, Шарли Л. Джаст. Толкование сновидений. – М.: АСТ, 2003. – 315 с.

Seminarul teoretic T9

1. Куттер Петер. Элементы групповой терапии. Введение в психоаналитическую практику // Пер. с нем. С.С.Панкова. – СПб.: Б.С.К., 1998. – 198 с.
2. Рудестам К. Групповая психотерапия. – СПб.: Питер Ком, 1999. – 384 с.
3. Приц А., Викукаль Е. Групповий психоаналіз: Теорія. Техніка. Застосування /Пер. Галина Котовські; наук. ред.: Софія Грабовська і Галина Католик. – Львів: Астролябія, 2006. – 312 с.
4. Каэс Р. Теория психоанализа групп. – М.: АСТ, Астрель, 2005. – 158 с.
5. Кеннард Д., Робертс Дж., Уинтер Д. Групп-аналитическая психотерапия. – СПб.: Питер, 2002. – 192 с.
6. И. Ялом. Групповая психотерапия – М.: Апрель Пресс, Издательство Института психотерапии, 2005 г.

Seminarul teoretic T10

1. Александер Ф. Психосоматическая медицина. Принципы и практическое применение. /Пер. с англ. С. Могилевского. – М.: Издво ЭКСМО-Пресс, 2002. – 352 с.
2. Бройтигам В., Кристиан П., Рад М. Психосоматическая медицина: Кратк. учеб. / Пер. с нем. Г. А. Обухова, А. В. Бруенка; Предисл. В. Г. Остроглазова. – М.: ГЭОТАР МЕДИЦИНА, 1999. – 376 с.
3. Истерия / А. Грин // Энциклопедия глубинной психологии / Под. ред. А.Боковикова. – М.: ЗАО МГ Менеджмент, 1998.
4. Куттер П. Принуждение в жизни и обществе/ П.Куттер// Энциклопедия глубинной психологии / Под. ред. А.Боковикова. – М.: ЗАО МГ Менеджмент, 1998
5. Мироненко О., Долішня Н. Обсесивно-компульсивний розлад, синдром і особистість. Нейроnews 2 (37), 2012.
6. Нюнберг Г. Принципы психоанализа и их применение к лечению неврозов /Пер. с англ. Варваров В., Ягнюк К. – М.: Институт общегуманитарных исследований, 1999.
7. Фенихель О. Психоаналитическая теория неврозов /Пер. с англ., вступ. ст. А.Б. Хавина. – М.: Академический Проект, 2004. – 848 с.

Seminarul teoretic T11

1. Александер Ф. Психосоматическая медицина. Принципы и практическое применение. /Пер. с англ. С. Могилевского. – М.: Издво ЭКСМО-Пресс, 2002. – 352 с.
2. Бройтигам В., Кристиан П., Рад М. Психосоматическая медицина: Кратк. учеб. / Пер. с нем. Г. А. Обухова, А. В. Бруенка; Предисл. В. Г. Остроглазова. – М.: ГЭОТАР МЕДИЦИНА, 1999. – 376 с.

3. Макдугалл Джойс. Театры тела: Психоаналитический подход к лечению психосоматических расстройств /Пер. с франц.- М.: Когито-Центр, 2007. – 215 с.
4. Я – кожа [текст] / Дидье Анзье /Пер. с фр. под науч. ред. С. Ф. Сироткина, М. Л. Мельниковой. – Ижевск: ERGO, 2011. – XXXIV, 302 с.
5. Генри Кристал при содействии Джона Х. Кристала. Интеграция и самоисцеление. Аффект, травма и алекситимия. – М.: Институт общегуманитарных исследований, 2006. – 800 с.

Seminarul teoretic T12

1. Александров Е.О. Интегративная психотерапия посттравматического стрессового расстройства. – Новосибирск: Сибпринт, 2005. – 260 с.
2. Заксе У. Травмасинтез при помощи травмаэкспозиции. // Пер. с нем. Я.Л.Обухова. [Рукопись].
3. Решетников М. М. Психическая травма. – СПб.: Восточно-Европейский Институт Психоанализа, 2006. – 322 с.

Seminarul teoretic T13

1. Кернберг О.Ф. Агрессия при расстройствах личности и перверсиях/Пер. с англ. А.Ф. Ускова. М.: Независимая фирма «Класс», 1998. – 368 с.
2. Кернберг О.Ф. Тяжелые личностные расстройства: Стратегии психотерапии/Пер. с англ. М.И. Завалова. – М.: Независимая фирма «Класс», 2000. – 464 с.
3. Клинические лекции по Кляйн и Биону / Под ред. Р. Андерсона. Пер. с англ. – М.: Когито-Центр, 2012.- 192 с.
4. Мак-Вильямс Н. Психоаналитическая диагностика: Понимание структуры личности в клиническом процессе / Пер. с англ. – М.: Независимая фирма «Класс», 2001. – 480 с.
5. Шефер У., Рютер Е., Заксе У. Межові розлади особистості // Пер. з нім. – Символдрама: Persona. – Львів, 2020.
6. Спотниц Х. Современный психоанализ шизофренического пациента – СПб.: Восточно-Европейский Институт психоанализа, 2005. – 296 с.
7. Фрейд З. Хрестоматия. Том 1: Основные понятия, теории и методы психоанализа: Хрестоматия. – В 3-х томах. – М.: Когито-Центр, 2016. – 636 с.

Seminarul teoretic T14

1. Кернберг О.Ф. Агрессия при расстройствах личности и перверсиях/ Пер. с англ. А.Ф. Ускова. М.: Независимая фирма «Класс», 1998. 368 с.
2. Кернберг О.Ф. Тяжелые личностные расстройства: Стратегии психотерапии/Пер. с англ. М.И. Завалова. – М.: Независимая фирма «Класс», 2000. – 464 с.
3. Голдсмит Г.Н. Подходы к лечению нарциссических расстройств: Кохут и Кернберг <https://psyjournal.ru/articles/podhody-klecheniyu-narcissicheskikh-rasstroystv-kohut-i-kernberg>
4. Кохут Х. Восстановление самости. – М.: Когито-Центр, 2002.
5. Хайнц Кохут. Анализ самости: Систематический подход к лечению нарциссических нарушений личности / Пер. с англ. – М., «Когито-Центр», 2003.

Seminarul teoretic T15

1. Медведев В. А.: Там, на неведомых дорожках... Психоанализ сказки: профилактика, диагностика и терапия //Психологическая газета. – Спб.: Иматон, № 6 (9), 1996.
2. Куликов А. И.: Сказка С.Т. Аксакова «Аленький цветочек» /психоаналитический этюд// Российский психоаналитический вестник, 1993-1994, № 3-4, с. 123-130.
3. Пропп В. Я. Исторические корни волшебной сказки. – М.: Лабиринт, 2000. – 416 с.

**PROGRAM ANALITIC LA DISCIPLINA
Propedeutica psihiatrică
150 ore academice**

Competențe gnosiologice și praxiologice preliminare:

- ✓ Psihologia general
- ✓ bazele psihopatologiei

OBIECTIVE FORMATIV - DEZVOLTATIVE:

La finele cursului audienții vor achiziționa următoarele:

COMPETENȚE GNOSIOLOGICE

- să cunoască manifestările tulburărilor mentale, să le poată distinge și diferenția;
- să aibă reprezentări despre ajutorul psihiatric acordat în cazul tulburărilor mentale.

COMPETENȚE PRAXIOLOGICE

- să elaboreze strategia și tactica potrivită pentru abordarea fiecărui caz de tulburare mentală identificat în parte.

COMPETENȚE DE DEZVOLTARE

- să manifeste consecvență și fidelitate în respectarea cadrului psihoterapeutic și a principiilor deontologice;
- să întreprindă măsuri de menținere a sănătății (fizice și mintale) prin psihoterapie personală, supervizări, participări la grupurile Balint etc.
- să aibă o poziție interactivă în domeniul psihoterapiei, să colaboreze cu specialiști din domeniul sănătății mentale pentru a referi sau a aborda cazurile de tulburare mentală în comun.

CONȚINUTUL PROGRAMEI CONFORM GRILEI:

№	Tema	Numărul de ore	
		T	P
M1	Psihopatologia generală	16	
	Psihiatria ca ramură a medicinei și a științelor umane. Conceptul de sănătate mintală. Diagnostic clinic în psihiatrie.	2	
	Tulburări de senzație și percepție. Exemple clinice.	2	
	Tulburări ale sferei emoționale. Exemple clinice.	2	
	Tulburări de gândire. Exemple clinice.	2	
	Simptom, sindrom, nosologie.	2	
	Tulburări de memorie, atenție. Exemple clinice.	2	
	Tulburări ale conștiinței. Exemple clinice.	2	
	Sindroame psihopatologice majore.	2	
M2	Tulburări nevrotice, legate de stres și tulburări somatoforme	14	

	Diagnosticul și clasificarea tulburărilor psihogene. Teoria căderilor nervoase. Reacție acută la stres. Psihoze reactive. Tulburări de adaptare. Cazuri clinice.	2	
	Stres posttraumatic.	2	
	Depresie nevrotică. Neurastenii.	2	
	Tulburarea de panică. Agorafobia.	2	
	Tulburarea de anxietate generalizată. Fobii sociale.	2	
	Tulburări obsesiv compulsive.	2	
	Tulburări disociative (de conversie). Tulburări somatoforme.	2	
M3	Schizofrenia și tulburarea schizotipală	14	
	Schizofrenie – istorie, etimologia și epidemiologia.	2	
	Clasificarea tipurilor de schizofrenie. Cazuri clinice.	4	
	Stările de remisie, stările deficitare. Diagnostica psihopatologică.	2	
	Tulburarea schizotipală. Tulburări schizoafective.	2	
	Schizofrenia în copilărie.	2	
	Abordări contemporane ale tratamentului schizofreniei. Suportul psihologic în tratamentul schizofreniei.	2	
M4	Tulburările afective	14	
	Tulburările afective – istorie, etiologie și epidemiologie.	2	
	Depresia recurentă. Simptomica bolii. Tipologia depresiei recurente. Cazuri clinice. Abordări contemporane în tratamentul depresiei recurente. Suportul psihologic în tratamentul bolii.	4	
	Tulburarea bipolară. Simptomica bolii. Tipologia depresiei recurente. Abordări contemporane în tratamentul depresiei recurente. Suportul psihologic în tratamentul bolii.	4	
	Tulburările afective la copii. Tulburările afective la vârsta bătrâneții și sinectuții. Cazuri clinice.	4	
M5	Tulburări organice. Manifestări psihopatologice în bolile somatice.	14	
	Tulburări psihice datorare leziunilor organice ale sistemului nervos central. Abordări contemporane ale tratamentului. Suportul psihologic în tratamentul bolii. Cazuri clinice.	5	
	Manifestări psihopatologice în bolile somatice (secțiile terapeutice, chirurgicale, obstetrice și ginecologice etc.)	5	
	Abordări contemporane ale tratamentului. Suportul psihologic. Cazuri clinice.	4	
M6	Tulburările de personalitate și de comportament.	14	
	Tulburări ale dezvoltării personalității. Tulburări de personalitate la vârsta adultă.	2	
	Tulburarea de personalitate borderline.	4	
	Tulburări de obiceiuri și înclinații.	2	
	Tulburarea dezvoltării intelectuale.	2	
	Demența, boli neurodegenerative ale vârstnicilor.	2	
	Abordări contemporane ale tratamentului. Cazuri clinice.	2	
M7	Adicții chimice și non-chimice	14	
	Mecanisme biopsihosociale ale comportamentului dependent. Tulburările psihice datorate consumului de alcool.	4	

	Tulburările psihice datorate consumului de droguri și altor substanțe toxice.	2	
	Tulburările psihice datorate consumului de tutun.	2	
	Ghembling – dependența de jocurile de noroc. Dependența de Internet.	2	
	Dependența de mâncare și sex.	2	
	Abordări contemporane ale tratamentului. Suportul psihologic.	2	
M8	Tulburările mentale în copilărie	14	
	Tulburări din spectrul autistic.	4	
	Hiperactivitatea și deficitul de atenție.	2	
	Tulburările de comportament la copii. Cazuri clinice.	2	
	Psihozele. Tulburările psihice de proveniență organică în copilărie.	2	
	Tulburările de limită în copilărie și adolescență.	2	
	Abordări contemporane ale tratamentului. Suportul psihologic.	2	
M9	Alte tulburări din domeniul psihiatriei clinice	14	
	Tulburările de somn.	2	
	Tulburările de vorbire.	2	
	Tulburările comportamentului alimentar. Cazuri clinice.	4	
	Comportamentul suicidal.	2	
	Comportamentul agresiv și distructiv. Cazuri clinice	2	
	Abordări contemporane ale tratamentului. Suportul psihologic.	2	
	Testarea finală		22
		128	22
	ÎN TOTAL	150	

Surse bibliografice:

1. ICD-10 Clasificarea tulburărilor mintale și de comportament (Simptomatologie și diagnostic clinic). București, Ed. ALL, 1998, 419 p.
2. Legea Republicii Moldova „Privind asistența psihiatrică” Nr. 1402-XIII din 16 decembrie 1997. (Monitorul Oficial, 21 mai 1998, nr. 44-46, p. 1, art. 310) cu modificări din 31.07.2015.
3. *Manual de diagnostic și clasificare statistică a tulburărilor mintale. Asociația Psihiatrică Americană, Ediția a 5-ea DSM V TM, București, Editura Medicală Callisto, 2016, 947 p.*
4. Nacu Anatol, Chihai Jana, Coșciug Ion et al. Manual de Psihiatrie. Chișinău: S. n., 2021 (Tipogr. “Bons Offices”). 647 p.
5. Вудс Ш. Психиатрия в вопросах и ответах. Ст-Петербург, Изд-во Питер, 1998, 311 с.
6. Ерьсько Д.Б., Исурина Г.Л. Алекситимия и методы её определения при рограничных психосоматических расстройствах : пособие для психологов и врачей. СПб. Научн. Исслед. Ин-тут им. В.М. Бехтерева, 2005, 25 с.
7. Ерышев О.Ф., Рыбакова .Т.Г, Шабанов .П.Д. Алкогольная зависимость: формирование, течение, противорецидивная терапия. СПб.: Издательство “ЭЛБИ-СПб”, 2002, 192с.
8. Ефремов В.С. Основы суицидологии. СПб.: изд-во «Диалект», 2004, 480 с.
9. Жариков Н.М., Урсова Л.П., Хритинин Д.Ф. Психиатрия. Москва, 1988.